

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยในบทนี้ จะครอบคลุมถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ประชากรและเอกสารซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

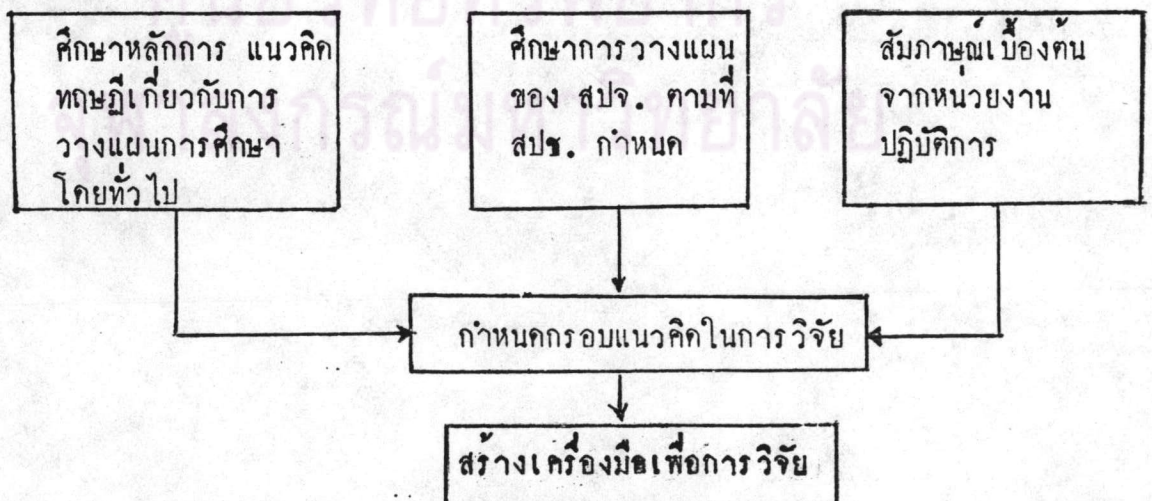
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบถึงสภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 2 ว่า ได้ดำเนินการอย่างไร เป็นไปตามขั้นตอนและกิจกรรมสำคัญ ๆ ตลอดจนประสบปัญหาในการปฏิบัติหรือไม่อย่างไร

ฉะนั้นเพื่อให้ทราบถึงสภาพและปัญหาคงกล่าวผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือขึ้น เพื่อทำการศึกษาให้ได้อย่างมีความจริงต่าง ๆ ต่อไป

การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย

การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยเป็นไปตามขั้นตอน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

เครื่องมือเพื่อการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 แบบ

1. แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งในแบบสัมภาษณ์จะประกอบด้วยแบบสำรวจรายการและแบบคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งในแบบสัมภาษณ์จะประกอบด้วยแบบสำรวจรายการและแบบคำถามปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือในส่วนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนทั่วไป และการวางแผนพัฒนาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตลอดจนการสัมภาษณ์เบื้องต้นจากหน่วยปฏิบัติการ
2. จากการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และกำหนดตัวแปรหรือตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับสภาพการดำเนินงานการวางแผนพัฒนาตามขอบเขตการวิจัยแต่ละเรื่อง
3. ปรึกษาและขอคำแนะนำในการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยจากอาจารย์ที่ปรึกษา
4. เมื่อได้รับข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ผู้วิจัยจึงกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกรอบแนวคิดในการวิจัย ตัวบ่งชี้ และชื่อข้อมูลตามตัวบ่งชี้ นั้น ๆ จากนั้นจึงสร้างเครื่องมือและให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

2. แบบศึกษาเอกสาร ใช้วิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาฉบับปัจจุบันที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดทำขึ้น โดยผู้วิจัยได้สร้างแนวในการศึกษาเอกสาร เป็นลักษณะการวิเคราะห์เอกสาร แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายชื่อเอกสารเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา
การประถมศึกษาที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยยึดเอกสารที่ผลิต
ขึ้นตามขอบเขตการวิจัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบศึกษาเนื้อหาของเอกสารแต่ละเล่ม และ
เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาชั้นตอนและกิจกรรมสำคัญ ๆ ที่เป็นตัวแปรหรือ
ตัวบ่งชี้ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งกำหนดขอบเขตการวิจัยแต่ละเรื่อง
2. กำหนดส่วนประกอบหรือข้อความที่สำคัญ ๆ ที่ควร
ปรากฏในเอกสารแต่ละเล่ม ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่มีส่วนทำให้ชั้นตอนและกิจกรรม
ตามขอบเขตการวิจัยแต่ละเรื่องสมบูรณ์
3. ศึกษาแนวการจัดทำเอกสารและส่วนประกอบของ
เอกสารแต่ละเล่มตามข้อเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
4. กำหนดวิธีบันทึกข้อมูล ประกอบด้วย ชื่อเอกสาร
ที่มา เรื่อง วันเดือนปี และข้อความสำคัญในเอกสาร
5. สร้างแนวศึกษาเอกสารและให้อาจารย์ที่ปรึกษา
ตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เมื่อสร้างเสร็จแล้วจึงนำไปเป็น
แนวในการศึกษาเอกสารต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อสร้างเครื่องมือเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
โดยผู้วิจัยใช้วิธีการดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากกลุ่มบุคคล
ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งเป็นบุคลากรหลักใน
การวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาจังหวัดตามคำแนะนำของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ ประชากรที่จะให้ข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 4 คน
- 1.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 4 คน
- 1.3 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จำนวน 4 คน
- 1.4 หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ทุกฝ่าย จำนวน 20 คน
- 1.5 ศึกษาานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานแผนพัฒนา จำนวน 4 คน
- 1.6 ศึกษาานิเทศก์ผู้ผ่านการอบรมตามโครงการพัฒนาการวางแผน

การประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 8 คน

รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 44 คน

จากจำนวนประชากรทั้งหมดดังกล่าว ในการวิจัยครั้งนี้สามารถสัมภาษณ์ได้
จำนวน 41 คน

นอกจากการสัมภาษณ์บุคลากรแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์
เนื้อหาสาระของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดทำขึ้น
ประกอบด้วย

- 1.7 เอกสารนโยบายและแผนพัฒนาการประถมศึกษา ระยะ 5 ปี
- 1.8 เอกสารและแผนพัฒนาการประถมศึกษาประจำปี
- 1.9 เอกสารแผนปฏิบัติการและการบริหารแผนประจำปี
- 1.10 เอกสารรายงานการศึกษาประจำปี
- 1.11 เอกสารอื่น ๆ เช่น คำสั่ง บันทึกการประชุม หนังสือติดต่อราชการ เป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวแล้ว ในการวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์เนื้อหาสาระของเอกสารหลัก
ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาระดับจังหวัดในเขตการศึกษา 2 ทั้งสิ้นจำนวน 16 เล่ม

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 2 โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ แบ่งดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ

ระยะแรก เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจริง จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้เครื่องมือที่ได้ทำขึ้นในครั้งแรก (เครื่องมือเพื่อการวิจัยชุดที่ 1) เมื่อได้ข้อมูลแล้วจะดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเฉพาะกรณีการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาจังหวัดดังกล่าว หลังจากนั้นจะปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ระยะที่สอง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอีก 3 จังหวัด คือ สกล ยะลา และปัตตานี ต่อไป

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลในครั้งนี้ จะดำเนินการเป็นเฉพาะกรณีรายจังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 2 ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จะใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย การนำเสนอข้อมูล นำเสนอโดยใช้ตารางประกอบความเรียง (ดูในภาคผนวก ง.)

$$\text{สถิติที่ใช่} \quad \text{ค่าเฉลี่ย} = \frac{\text{ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด}}{\text{จำนวนข้อมูล}}$$

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการวางแผนพัฒนาการประถมศึกษาของสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด ได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวม ขั้นตอน กิจกรรม
วิธีการ แนวปฏิบัติ ความคิดเห็น ปัญหาและหลักฐานเอกสารต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์และ
การศึกษาเอกสาร ส่วนการนำเสนอข้อมูลนั้นหลังจากได้วิเคราะห์เนื้อหาสาระของเอกสาร
และปรากฏการณ์ต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ แล้วจึงนำเสนอข้อมูลให้เห็นชัดเจนในรูปการ
พรรณาคความ แสดงถึงขั้นตอนหรือกระบวนการดำเนินงานที่ปรากฏเป็นปรากฏการณ์จริงใน
การดำเนินงานเรื่องนั้น ๆ โดยแยกเสนอออกเป็นสองส่วนคือ การเสนอเป็นเฉพาะกรณี
รายจังหวัดและสรุปผลรวมของเขตการศึกษา 2 ตามขอบเขตการวิจัยแต่ละเรื่อง การสรุป
ผลการวิจัยจะสรุปถึงลักษณะที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและในส่วนที่แตกต่างกัน ตลอดจน
ปัญหาส่วนรวมและปัญหาเฉพาะพื้นที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย